

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, v aktuálním čísle Zpravodaje o modernizaci odborného vzdělávání se zamýšlíme nad dvěma klíčovými tématy odborného vzdělávání, která determinují jak budoucnost vzdělávání v ČR, tak konkurenceschopnost ČR v globálním prostředí. Prvním z nich je téma podnikavosti, která je společně se schopností kreativního myšlení základním determinantem konkurenceschopnosti světových ekonomik. Druhým tématem je problematika modularizace výuky v českém vzdělávacím systému. Přinášíme informace o přístupu k modularizaci v projektu MOV, jakož i příběhy škol, které se ji rozhodly aplikovat. V květnu 2018 se projekt MOV překlápí do další etapy své realizace, a sice kreativní etapy. V následujících šesti měsících budou vytvářeny návrhy a koncepty jak vzdělávacích modulů, tak komplexních úloh a forem optimalizací ŠVP. Můžete se tak těšit na další, tentokrát již konkrétnější zjištění a návrhy, jak modernizovat odborné vzdělávání v ČR.

Martina Ondrouchová, hlavní manažerka projektu MOV

ODBORNÝ PANEL S TÉMATEM PODNIKAVOSTI

Podnikavostí se zabýval druhý odborný panel projektu MOV, s názvem Rozvoj výchovy k podnikání a podnikavosti v odborném vzdělávání, který se uskutečnil 11. 4. 2018. Věnoval se možnostem rozvoje aktivit vedoucích k podnikavosti žáků v odborných školách. Pozvání přijali zástupci projektu P-KAP, kteří se této problematice věnují v rámci jedné z jeho intervencí, a dále představitelé škol a vzdělávacích organizací, které v této oblasti aktivně působí, hospodářské komory a českého i slovenského ministerstva školství.

JIHLAVSKÁ STAVEBNÍ ŠKOLA: SOUVISLÁ PRAKTICKÁ VÝUKA SKLÍZÍ ÚSPĚCH

V tříletých oborech jsme se před mnoha lety po důkladných konzultacích se sociálními partnery rozhodli realizovat specifický model přípravy. V čem jeho specifikum spočívá?

U většiny tříletých oborů je poměr teoretické a praktické přípravy 50 % ku 50 %. Střední školy, které v ČR vyučují tříleté obory vzdělání, volí při organizaci výuky během školního roku střídání teoretické a praktické výuky po týdnech, případně ve dvoutýdenních cyklech. Sociální partneři školy, se kterými spolupracujeme – především stavební firmy a cechovní organizace –, delší dobu upozorňovali na nedostatečné pracovní návyky a dovednosti absolventů. Argumentovali, že mnozí absolventi se ve škole naučí velmi málo, že jsou vychovávaní ve školním skleníkovém prostředí a že je musí většinu potřebných dovedností naučit sami. Stavební firmy sice oceňovaly to, že se s nimi škola snaží spolupracovat při zajišťování odborného výcviku a snaží se umísťovat žáky vyšších ročníků na odborný výcvik přímo do firem, současně však zdůrazňovaly, že tyto žáky mohou efektivně využít pouze v době stavební sezony. V zimních měsících je stavební činnost výrazně omezena a firmy obtížně hledají práci i pro své zaměstnance.

Vedení SŠ stavební Jihlava hledalo se sociálními partnery delší dobu vhodný způsob organizace výuky u tříletých oborů. Musel přitom zůstat zachován poměr teoretické a praktické výuky 50:50. Sociální partneři požadovali, aby se odborný výcvik všech žáků odehrával vždy v období plné stavební činnosti, v rámci školního roku tedy na podzim a na jaře, a teoretická výuka aby probíhala v zimních měsících. Toto řešení bylo pro školu nepřijatelné, protože na podzim a na jaře by nepotřebovala žádné učitele teoretických předmětů, zatímco v zimních měsících by jich potřebovala dvojnásobek.

pokračování na další straně

Zahájení projektu
Ukončení projektu
Registrační číslo projektu
Příjemce dotace
Rozpočet projektu

1. května 2017
30. dubna 2020
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_020/0004176
Národní ústav pro vzdělávání
96 964 737 Kč

**DUBEN
2018**

ZPRAVODAJ O MODERNIZACI ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

pokračování z první strany

JIHLAVSKÁ STAVEBNÍ ŠKOLA: SOUVISLÁ PRAKTICKÁ VÝUKA SKLÍZÍ ÚSPĚCH

Došlo ke shodě, že je potřebné zavést nový model výuky pro žáky třetího ročníku, tedy těsně předtím, než odcházejí do reálného pracovního života. Škola tedy vypracovala specifický model výuky tříletých oborů, kdy jsou žáci 3. ročníku vždy 2,5 měsíce na podzim v souvislém bloku praktické výuky, 5 zimních měsíců plní teoretickou část výuky a na jaře jsou opět 2,5 měsíce v souvislém bloku praktické výuky. Třídy nižších ročníků jsou do teoretické výuky zařazeny tak, aby byli učitelé teoretických předmětů rovnoměrně využiti během celého školního roku.

Výše popsaný model se osvědčil. Sociální partneři jsou s organizací výuky tříletých oborů spokojeni a významně ubyly stížnosti na nedostatečné pracovní návyky a dovednosti absolventů. Stavební a dřevařské firmy ve větší míře spolupracují se školou při zajišťování odborného výcviku přímo ve svých firmách – každý rok se jedná zhruba o 40 spolupracujících firem.

Pavel Toman, ředitel SŠ stavební Jihlava

Střední škola stavební Jihlava je největší stavební střední školou v Kraji Vysočina. Škola vytvořila a úspěšně realizuje model tzv. polyfunkční školy se širokou škálou stavebních a dřevařských oborů na různé úrovni náročnosti. Kromě čtyřletého maturitního oboru Stavebnictví škola zajišťuje výuku nejrozšířenějších stavebních a dřevařských tříletých oborů vzdělání s výučním listem. Pro úspěšné absolventy tříletých oborů je zde denní nástavbové studium. Žáci, kteří nezvládají obor s výučním listem, mohou být přeřazeni do jednoduššího dvouletého oboru.

www.ssstavji.cz

CO JE VÝCHOVA K PODNIKAVOSTI?

Výchova k podnikavosti má dvě hlavní východiska. Teoretické spočívá ve vymezení podnikavosti, kterým se zabývá projekt Podpora krajského akčního plánování (P-KAP) v rámci intervence Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě. Praktické východisko realizuje projekt MOV prostřednictvím tzv. širšího společného základu pro ekonomické vzdělávání.

Pojďme se nejprve podívat na teoretická východiska. Výchova k podnikavosti (tzv. entrepreneurship education) je v rámci Evropské unie tématem zhruba od počátku tohoto tisíciletí. V průběhu času vznikly nejrůznější publikace a strategie, které přinášejí různé definice. Podle té, se kterou pracuje projekt P-KAP, se „iniciativou a podnikavostí rozumí schopnost jedince převádět myšlenky do praxe, která předpokládá tvořivost, schopnost zavádět novinky a nést rizika i plánovat a řídit projekty s cílem dosáhnout určitých cílů. Tato schopnost je přínosná pro jednotlivce nejen v jeho každodenním životě doma a ve společnosti, ale i na pracovišti, pomáhá pochopit souvislosti jeho práce a umožňuje mu chopit se příležitostí.“* V souladu s tím učitel podnikání „vždy odkazuje na ekonomický aspekt daného tématu a témata související s podnikáním hrají v jeho vyučovacích hodinách důležitou úlohu, a to ve všech předmětech.“**

Evropská komise vytyčila ve strategii Evropa 2020 cíl, aby každý žák počátečního vzdělávání prošel praktickou zkušeností s podnikáním. K dosažení tohoto cíle může přispět i projekt MOV. Téma podnikavosti vnímá jako úzce spjaté s ekonomickým vzděláváním a věnuje mu jeden celý tematický okruh, který se skládá z legislativy, podnikatelského záměru a z hospodaření obchodního závodu (dříve podniku).

Budou připraveny návrhy vzdělávacích modulů, na které budou navázány komplexní úlohy. Ke vzdělávacím modulům pro oblast podnikání se následně budou přidávat další ekonomické moduly. V pozdější fázi projektu vzniknou volitelné moduly, které budou zaměřeny na praktické činnosti – mimoškolní aktivity (např. příprava maturitního plesu), fiktivní firmy či projektové týdny. Rádi bychom také propojili výchovu k podnikavosti s odborným výcvikem či odbornou praxí. Výsledkem budou moduly, které vzniknou ve spolupráci pracovní skupiny pro podnikavost a pracovních skupin pro konkrétní obory vzdělání.

* Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006, o klíčových schopnostech pro celoživotní učení (Úřední věstník Evropské unie, 2006)

** Podnikatelské vzdělávání: příručka pro pedagogy (Evropská komise, 2014)

Lukáš Hula, vedoucí pracovní skupiny pro podnikavost projektu MOV

JAK NA ROZVOJ PODNIKAVOSTI VE ŠKOLE?

Na tuto otázku dávali odpovědi Lukáš Hula (projekt MOV) a Kateřina Lichtenberková (projekt P-KAP) v rámci webináře na Metodickém portálu RVP.CZ, který se uskutečnil na začátku března. Akce byla součástí Týdne otevřeného vzdělávání. Celé online setkání je možné zhlédnout na [YouTube](#) kanálu Národního ústavu pro vzdělávání.

PRO ODBORNÉ OBORY NYNÍ VZNIKÁ NA 300 VZDĚLÁVACÍCH MODULŮ

Dnešní doba vyžaduje velkou míru flexibility pracovníků na trhu práce. Ze studií i zahraničních zkušeností vyplývá, že trendem je připravovat pracovníky se širokým odborným rozhledem v oboru, kteří budou specializaci získávat až na pracovišti. V této souvislosti se ukazuje, že stávající obory vzdělání jsou často poměrně úzce zaměřené a jejich vzdělávací obsah tak nemusí vždy odpovídat požadavkům zaměstnavatelů. Projekt MOV proto přichází s modulárním uspořádáním vzdělávacích programů, které je možné sestavovat na míru a lze tak vyhovět zájmům jak žáků, tak zaměstnavatelů.

JAK SE TVOŘÍ MODULY MOV?

Při přípravě modulů v projektu MOV využíváme definovaný tzv. společný odborný základ a Národní soustavu kvalifikací. Společný odborný základ je založen na shodných požadavcích podobně zaměřených oborů, jeho obsah byl projednán v pracovních skupinách projektu MOV. Posouzena byla také možnost uplatnění Národní soustavy kvalifikací (NSK) při tvorbě vzdělávacích programů pro řešené obory vzdělání. Pracovní týmy tvořené experty projektu MOV i odborníky ze škol následně vytvořily schéma pro pokrytí vzdělávacích programů moduly.

Co si pod vzdělávacím modulem představit? Modul slouží k plánování výuky na úrovni ŠVP. Stanovuje vstupní předpoklady žáků, očekávané výsledky učení, ale i učivo, způsob hodnocení a ukončení modulu a mimo to obsahuje také metodická doporučení pro výuku. Ideální vzdělávací modul by měl být koncipován komplexně a zaměřovat se na ucelený soubor dovedností či témat.

V projektu MOV funguje 20 odborných pracovních skupin, které pokrývají 37 oborů vzdělání a zahrnují více než 100 pracovníků nominovaných školami i zástupce zaměstnavatelů. Během únorových schůzek bylo pracovním skupinám zadáno ke zpracování 335 návrhů odborných modulů, které zahrnují výběr modulů pokrývajících odborný základ, ale i moduly na základě profesních kvalifikací NSK.

335
NÁVRHŮ
MODULŮ... PRO 37
OBORŮ

V ČEM MODULY ŠKOLÁM POMOHOU?

Výhodou modulárního uspořádání je možnost poskládat vzdělávací program na míru. V projektu MOV usilujeme o to, aby byly vzdělávací moduly upotřebitelné a aby obohacovaly výuku. Předpokládáme totiž, že větší část škol zprvu zvolí zařazení pouze vybraných modulárních prvků do výuky a teprve později přejde na modulární uspořádání celého ŠVP.

Vzdělávací moduly MOV budou navíc doplněny komplexními úlohami, které poslouží jako nástroj k dosažení v modulech vytyčených očekávaných výsledků učení žáků. Tyto výukové materiály ušetří učitelům práci při přípravě výuky a přinesou nápady a podněty k jejímu obohacení.

Současně s tvorbou modulů vstupují v tomto období vybrané školy do klíčové aktivity 7, která se zabývá tím, jak stávající vzdělávací programy škol optimalizovat, a to s pomocí inovací připravovaných v projektu, včetně vzdělávacích modulů. Zástupci těchto škol se mohou rozhodnout, zda sestaví inovovaný ŠVP celý modulárně, nebo zda využijí pouze některé modulární prvky. Související diskuze proběhnou ve školách v průběhu dubna a května.

Taťána Vencovská, obsahová manažerka pro odborné vzdělávání projektu MOV

CHOMUTOVSKÁ ŠKOLA SE CHYSTÁ NA INOVACE ŠVP

Ucelený systém středního vzdělání na naší škole umožňuje horizontální i vertikální prostupnost oborů podle zájmů žáků a výstupem je maturitní zkouška nebo závěrečná zkouška. Během studia vybraných oborů vzdělání s maturitní zkouškou je žákům umožněno složení závěrečné zkoušky, a tím získání výučního listu v příbuzném oboru ve třetím ročníku. Žáci mohou během studia získat i další osvědčení pro zvýšení kvalifikace, jako např. svářečská oprávnění, řídičské oprávnění na řízení motorových vozidel, průkaz řidiče vysokozdvíhých vozíků.

Jednou z nejdůležitějších oblastí je pro školu spolupráce se zaměstnavateli. Žáci mají možnost vykonat část odborného výcviku všech oborů středního vzdělání přímo na pracovištích zaměstnavatelů, kde kromě rozšíření svých odborných znalostí získávají přehled o práci v podniku, požadavcích na zaměstnance a dostávají také nabídky zaměstnání po ukončení školy. Zaměstnavatelé dávají podněty i k inovaci ŠVP nebo se formou přednášek a prezentací přímo podílejí na výuce.

Žáci školy se dále zapojují do různých soutěží regionální i celostátní úrovně. Soutěže slouží mimo jiné i ke srovnání znalostí žáků a na jejich základě jsou upravovány náplně jednotlivých předmětů včetně úprav ŠVP.

CO OČEKÁVÁME OD PROJEKTU MOV?

Škola dlouhodobě aktivně spolupracuje s NÚV na realizaci projektů – účast na nich vždy byla přínosem pro výuku oborů středního vzdělání i pro profilaci školy v rámci celoživotního vzdělávání. A proto se škola ve vybraných oborech 41-51-H/01 Zemědělec-farmář a 66-51-H/01 Prodavač zapojila do práce jednotlivých pracovních skupin v rámci projektu MOV. Škola chce tímto způsobem přispět svými zkušenostmi ke zkvalitnění vzdělávání formou inovace všeobecné i odborné složky vzdělávání včetně samotné modernizace ŠVP v souladu s požadavky zaměstnavatelů. Také zapojení kvalifikací NSK do náplně odborných předmětů a odborného výcviku bude přínosem pro lepší uplatnitelnost absolventů na trhu práce, protože právě na tvorbě kvalifikací NSK se podíleli zaměstnavatelé. Za velmi přínosné považujeme i vytvoření vzájemných vazeb a výměnu zkušeností mezi zapojenými školami.

Kromě práce v odborných skupinách plánujeme i účast na pilotním ověřování některých nově vzniklých modulů, a to v oblasti skupiny 41-51-H/01 Zemědělec-farmář nebo 66-51-H/01 Prodavač. Na základě zkušeností s ověřováním těchto modulů upravíme stávající ŠVP.

Jiří Mladý, zástupce ředitele pro praktické vyučování, SŠ technická, gastronomická a automobilní Chomutov

Střední škola technická, gastronomická a automobilní Chomutov je páteřní střední školou Ústeckého kraje, připravující žáky pro náročná povolání strojírenského, gastronomického, zemědělského, zahradnického, automobilního a logistického charakteru. Sloučením tří škol v roce 2012 vznikla škola s nabídkou 28 čtyřletých, tříletých a dvouletých oborů, která nabízí žákům vzdělání splňující požadavky moderní výuky oborů přizpůsobené požadavkům zaměstnavatelů a trhu práce.

www.tgacv.cz

O NOVÝCH ÚKOLECH JEDNALI ZÁSTUPCI PARTNERSKÝCH ŠKOL

V průběhu ledna a února se uskutečnilo hned sedm pracovních jednání se zástupci spolupracujících odborných škol. Většina setkání se věnovala odbornému vzdělávání, včetně rozvíjející se aktivity k optimalizaci ŠVP. Téměř stovka účastníků reflektovala aktuálně se odehrávající práce na modulárním uspořádání oborů vzdělání i představenou strukturu vzdělávacího modulu a následně převzala nové úkoly. Další setkání se vztahovala k aktivitě rozvíjející téma spolupráce škol a zaměstnavatelů a aktivitě řešící modernizaci všeobecné složky odborného vzdělávání. Účastníci jednání o tvorbě komplexních úloh, které budou po otestování poskytnuty veřejnosti jako modelové příklady vyučování všeobecně vzdělávacích témat.

DALŠÍ ŠKOLY SE MOHOU HLÁSIT DO PROJEKTU

Projekt MOV na začátku roku pozval další školy ke spolupráci na inovování odborného vzdělávání v pěti klíčových aktivitách. Zájem o zapojení do projektu mohou školy vyjádřit vyplněním online formuláře na stránkách www.projektmov.cz nejpozději do 30. 6. 2018. Nabídka je určena středním odborným školám, které by se chtěly aktivně zúčastnit modernizace odborného vzdělávání na úrovni ŠVP ve vybraných oborech středního odborného vzdělávání.